

Tekemättömän työn vuosikatsaus 2018

21.11.2018

Jens Jensen, kaupallinen johtaja
Sini Nordström, kehityspäällikkö

#tekemätöntyö #työkyky

www.terveystalo.com/tekematontyo

SAK

Terveystalo

VARMA

Tekemättömän työn vuosikatsaus 2018

Suuryritysten aineisto 2008-2017

Tekemättömän työn vuosikatsauksen avainluvut - SUURYRITYKSET

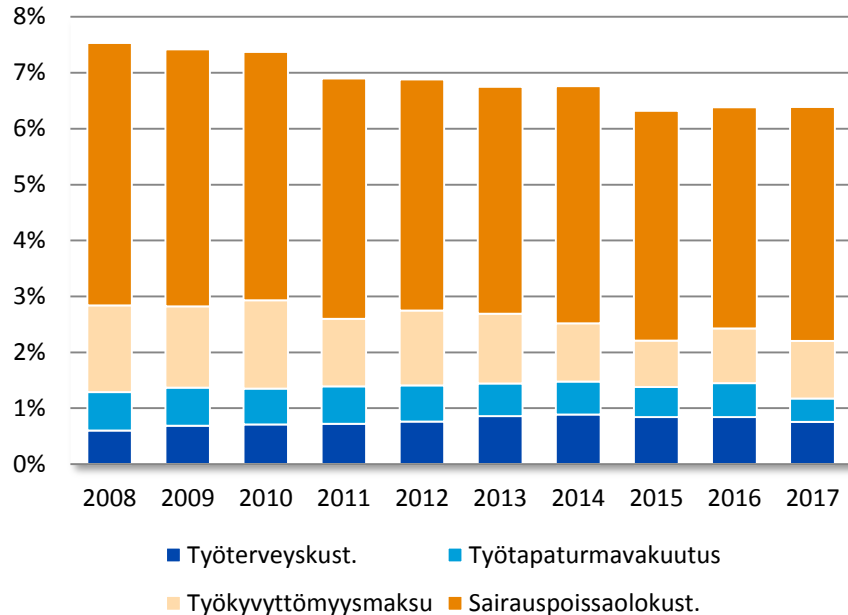
- Vuosikatsaus toteutettiin nyt jo **kahdeksatta** kertaa. Aineistoa on kerätty ja tekemättömän työn kustannuksia on seurattu jo 10 vuoden ajalta.
- Tänä vuonna tutkimukseen osallistui **43 yritystä**, jotka työllistivät vuonna 2017 yhteensä n. **30 500 henkilötyövuotta**
- Vuosikatsauksen koko historian aikana tutkimukseen on osallistunut **235** yritys- ja valtiosektorin organisaatiota, vastaten noin **165 000** henkilötyövuotta
- Tiedot kerätään organisaatioilta ja niiden työeläke- ja työtaturmavakuutusyhtiöiltä

Tutkimuksen avainluvut

- Tekemättömän työn kustannus vuonna 2017 oli suurissa yrityksissä
 - keskiarvoltaan **6,39%** palkkasummasta tai **2 735 €/HTV**
 - ja vaihteluväliltään **3,4% - 11,3%** palkkasummasta tai **1 600 - 4 500 €/HTV**
- Aineiston keskiarvotietojen perusteella tekemätön työ aiheuttaa Suomen yksityissektorilla arviolta **3,6 miljardin euron** kustannukset

Tekemättömän työn kustannus

Tekemättömän työn kustannus %
palkkasummasta

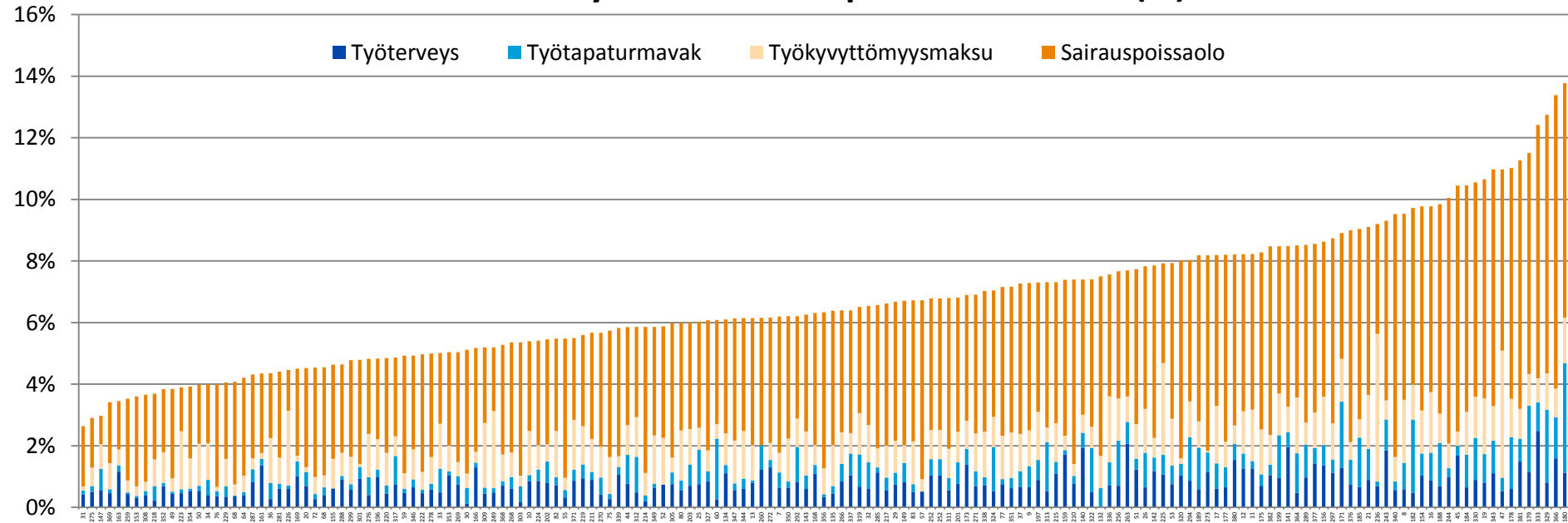

Tekemättömän työn kustannus on yhteenlaskettu summa seuraavista työnantajan maksuista ja **suorista** kustannuksista:

- Suorat sairauspoissaolokustannukset
- TyöEL työkyvyttömyysmaksu
- Työtapaturmavakuutuksen maksu
- Työterveyden kustannukset Kela-korvausten jälkeen (oma osuus)

Tekemättömän työn kustannus vuosikatsaukseen osallistuneissa suurissa organisaatioissa

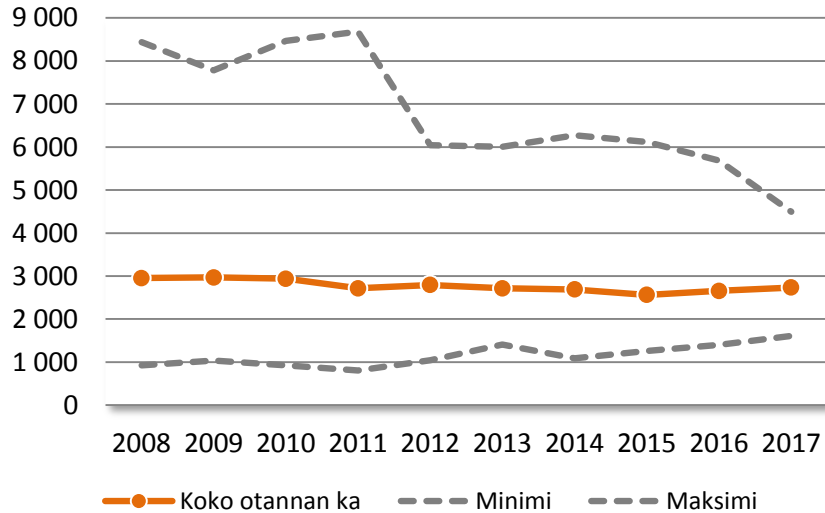
Tekemättömän työn kustannus palkkasummasta (%)

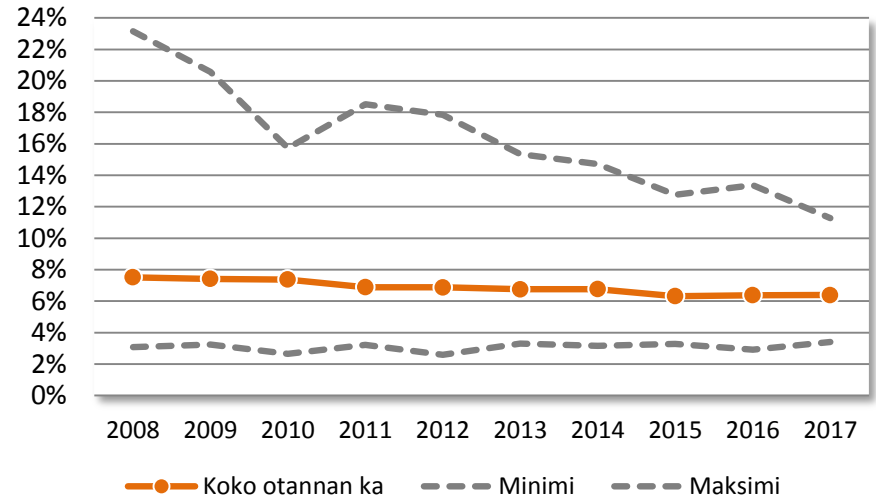
Kuvassa ovat mukana kaikki Vuosikatsauksen historian aikana osallistuneet organisaatiot, jotka ovat työllistäneet vähintään 100 henkilötyövuotta. Kunkin organisaation osalta esitetään viimeisimmän vuoden tulos ja organisaation tunnistenumero.

Tekemättömän työn kustannus

Tekemättömän työn kustannus henkilötyövuotta kohti (€/HTV)

Tekemättömän työn kustannus % palkkasummasta

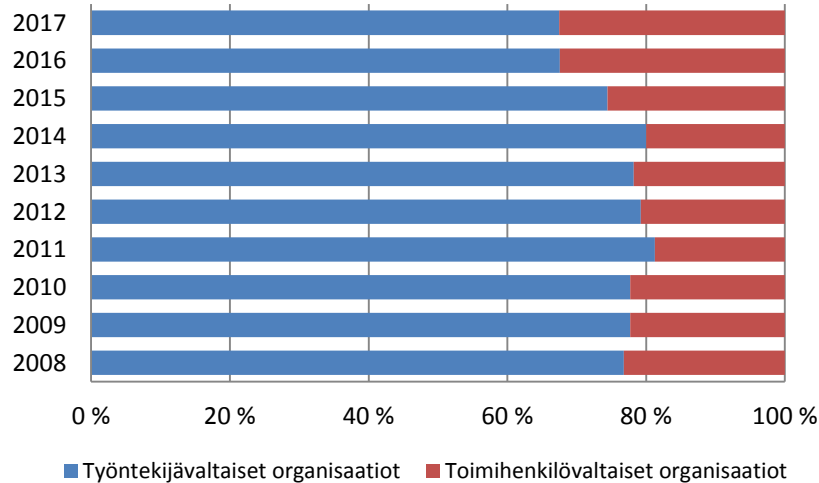

Keskimääräiset kustannukset ovat laskeneet tarkastelujakson aikana 1,13%-yksikköä palkkasummaan suhteutettuna ja n. 220€/HTV. Maksimit ovat laskeneet voimakkaasti tarkastelujakson aikana: Työkykyjohtamiseen on havahduttu ja säästöjä on saatu aikaiseksi.

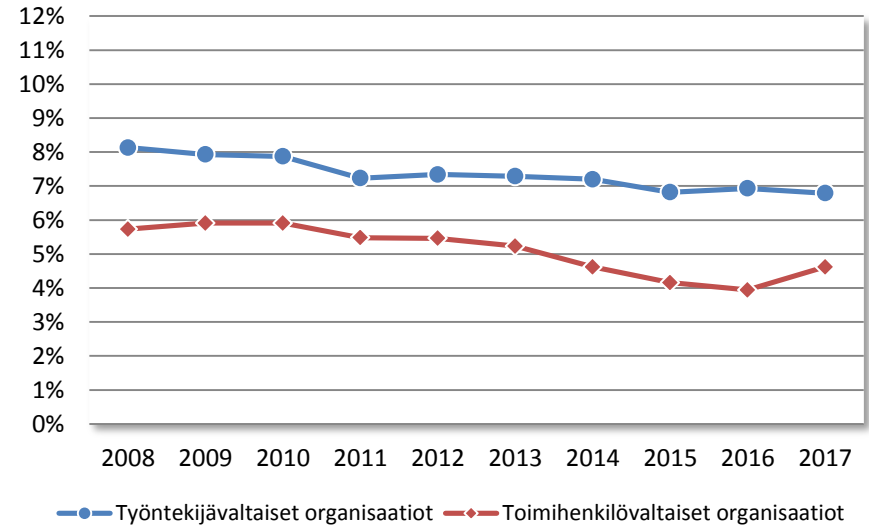
Huom. kaikissa minimeissä ja maksimeissa huomioitu vain väh. 100 henkilötyövuotta työllistävät organisaatiot.

Tekemättömän työn kustannus

Organisaatioiden osuudet organisaatiotyypeittäin

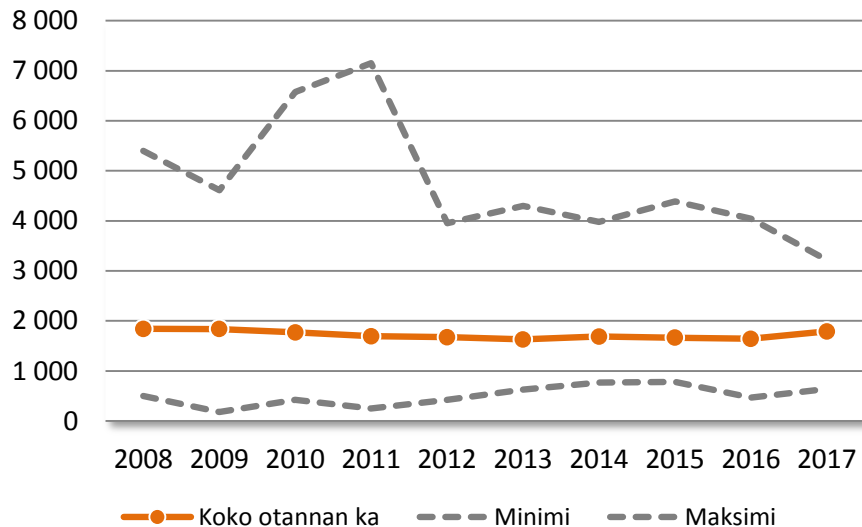
Tekemättömän työn kustannus % palkkasummasta

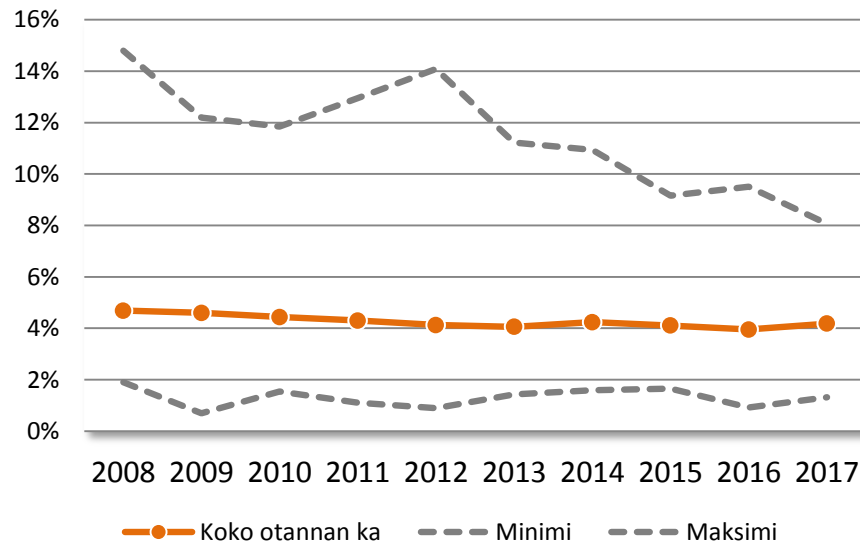
Toimihenkilövaltaisilla organisaatioilla tekemättömän työn kustannukset ovat nousseet välillä 2016-2017 0,68%-yksikköä. Osan noususta selittää organisaatioiden vaihtuminen aineistossa. Todellinen nousu on ollut 0,4%-yksikköä palkkasummaan suhteutettuna.

Sairauspoissaolokustannukset

Sairauspoissaolokustannus henkilötyövuotta kohti (€/HTV)

Sairauspoissaolokustannus % palkkasummasta

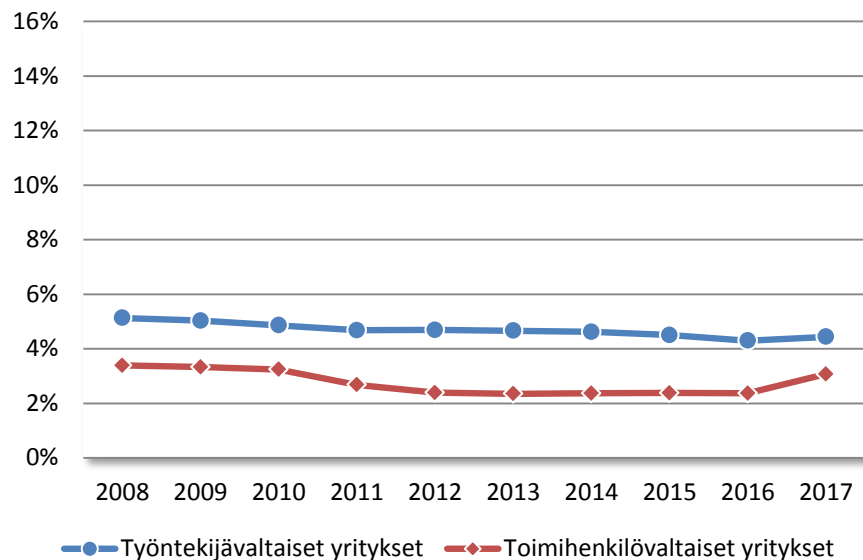

Sairauspoissaolot ovat kokonaisaineistossa laskeneet n. 4,7 prosentista 4,2 prosenttiin tarkastelujakson aikana. Sairauspoissaolojen maksimit ovat pienentyneet selvästi.

Sairauspoissaolokustannukset

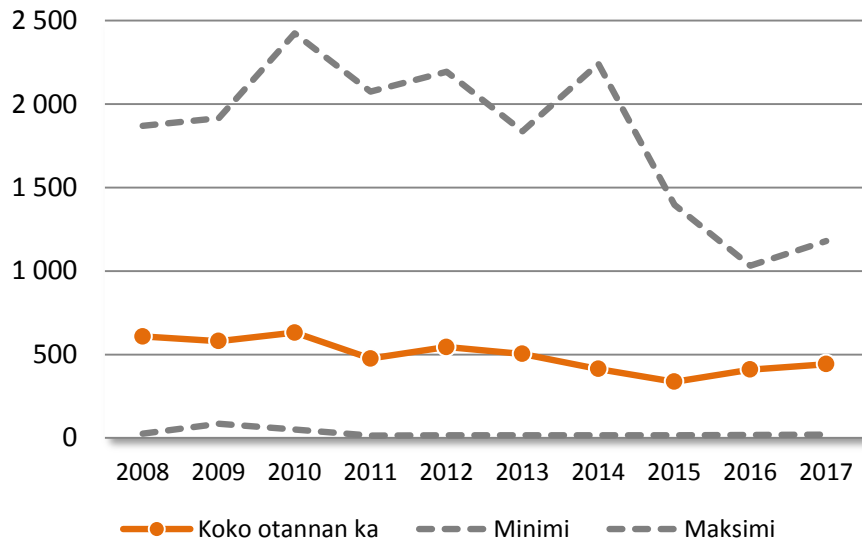
- Työntekijävaltaisissa organisaatioissa sairauspoissaolot ovat olleet odotetusti toimihenkilövaltaisia organisaatioita korkeammat. Tulokset ovat kuitenkin lähentyneet toisiaan.
- Toimihenkilövaltaisissa organisaatioissa on edelleen haasteita etenkin lyhyiden sairauspoissaolojen kirjaamisessa, minkä takia tuloksiin on kuitenkin suhtauduttava varauksella.

Sairauspoissaolokustannus %
palkkasummasta

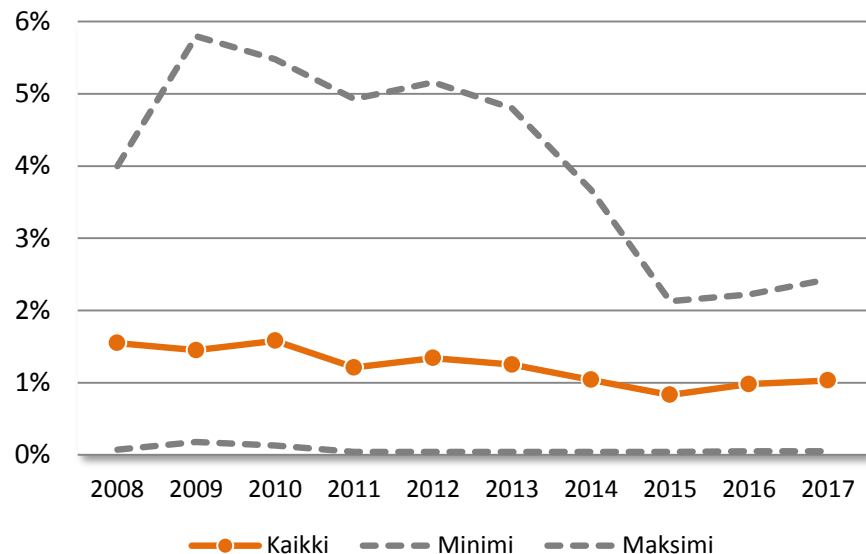

Työkyvyttömyysmaksu

TyEL työkyvyttömyysmaksu henkilötyövuotta kohti (€/HTV)

TyEL työkyvyttömyysmaksu % palkkasummasta

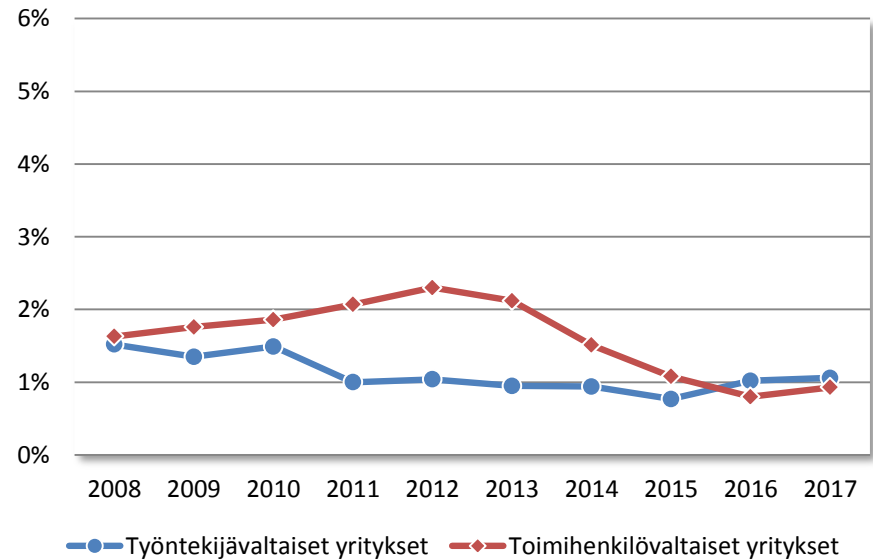

Työkyvyttömyysmaksu on laskenut tarkastelujakson aikana n. 600 eurosta 440 euroon henkilötyövuotta kohden.

Työkyvyttömyysmaksu

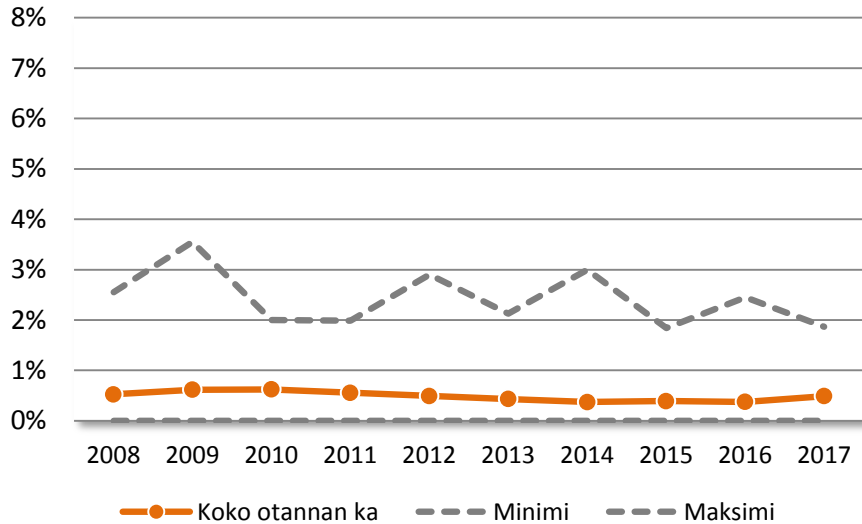
- Toimihenkilövaltaisten organisaatioiden työkyvyttömyysmaksut ovat olleet työntekijävaltaisten organisaatioiden maksuja korkeammat vuoteen 2015 saakka. Tätä selittää osittain rakenteelliset seikat: vähäisemmät omavastuuasteet ja VaEL-vakuutettujen organisaatioiden vaikutus.

TyEL työkyvyttömyysmaksu
% palkkasummasta

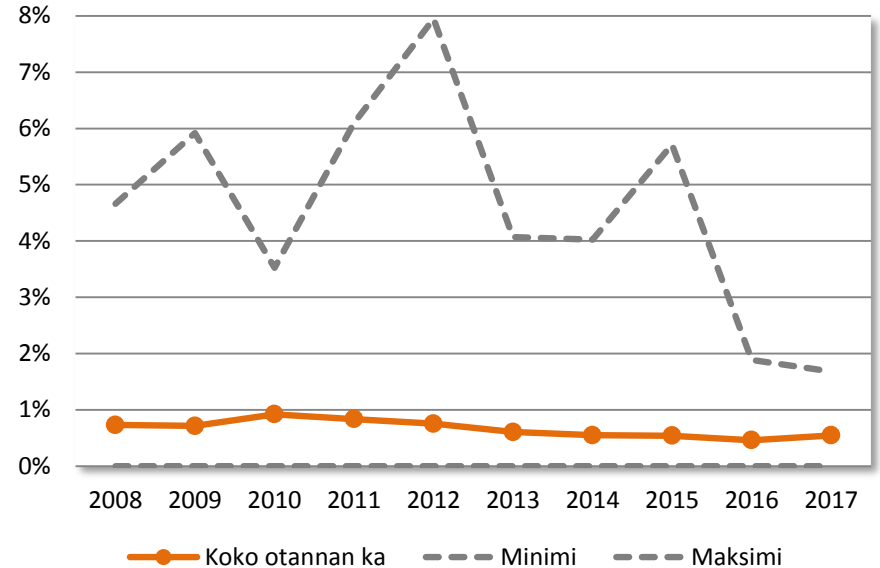

Työkyvyttömyyseläkkeet

Työkyvyttömyystapaukset henkilötyövuotta kohti (%)

TK-eläkemeno palkkasummaan nähden (%)

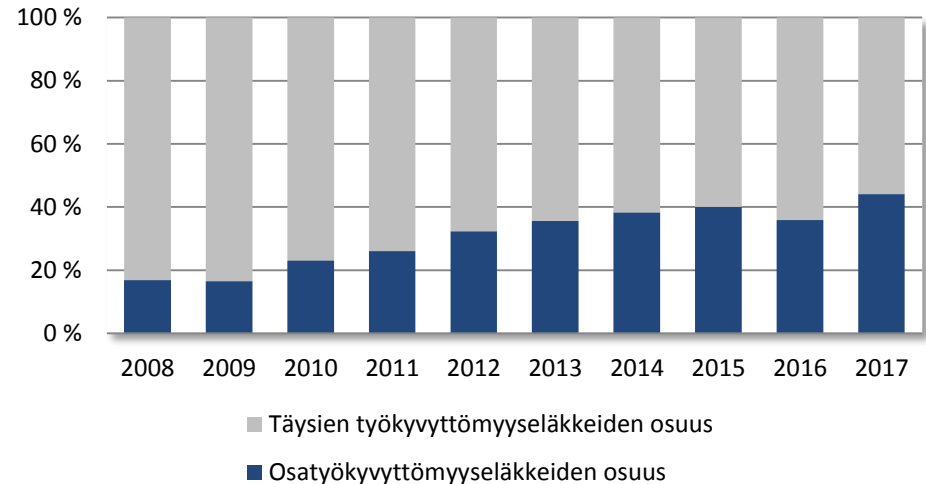

Työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on vaihdellut vähemmän kuin työkyvyttömyyseläkkeiden eläkemeno. Keskimääräisen eläkemenon laskuun on osaltaan vaikuttanut osatyökyvyttömyyseläkkeiden lisääntyminen suhteessa kaikkiin tk-eläkkeisiin.

Työkyvyttömyys- ja osatyökyvyttömyyseläkkeet

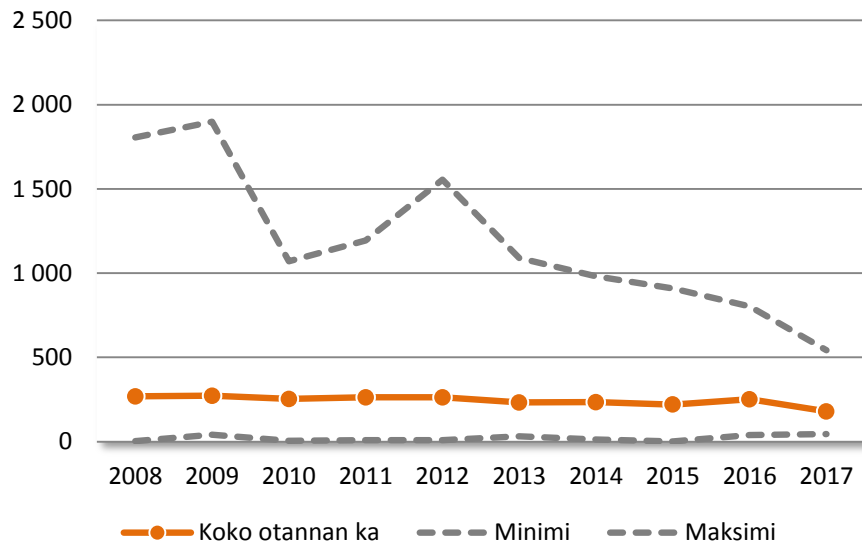
- Osatyökyvyttömyyseläkkeiden osuus on otannan yrityksissä noussut merkittävästi. Osaltaan muutosta selittää yritysten vaihtuminen otannassa, mutta etenkin vuosien 2008-2013 välinen nousu on merkittävää.
- Osatyökyvyttömyyseläkkeen eläkemeno on puolet täyden työkyvyttömyyseläkkeen eläkemenosta, joten osatyökyvyttömyyseläkkeiden osuuden muuttumisella on selvä vaikutus eläkemenon kehittymiseen.

Täysien ja osatyökyvyttömyyseläkkeiden osuudet

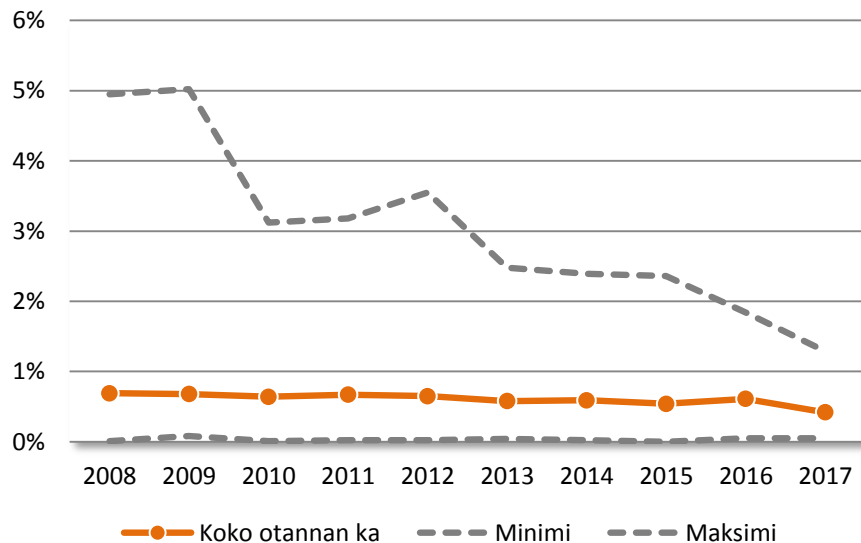

Työtapaturma - ja ammattitautivakuutuksen maksu

Työtapaturmavakuutusmaksut henkilötyövuotta kohti (€/HTV)

Työtapaturmavakuutusmaksut % palkkasummasta

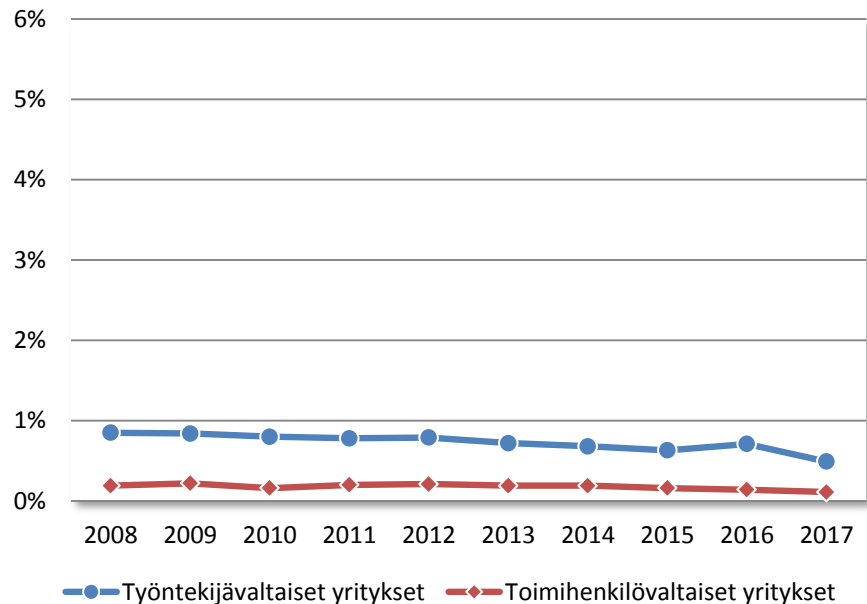

Työtapaturmavakuutusmaksu on laskenut selvästi tarkastelujakson aikana. Myös maksimit ovat laskeneet merkittävästi.

Työtaturma - ja ammattitautivakuutuksen maksu

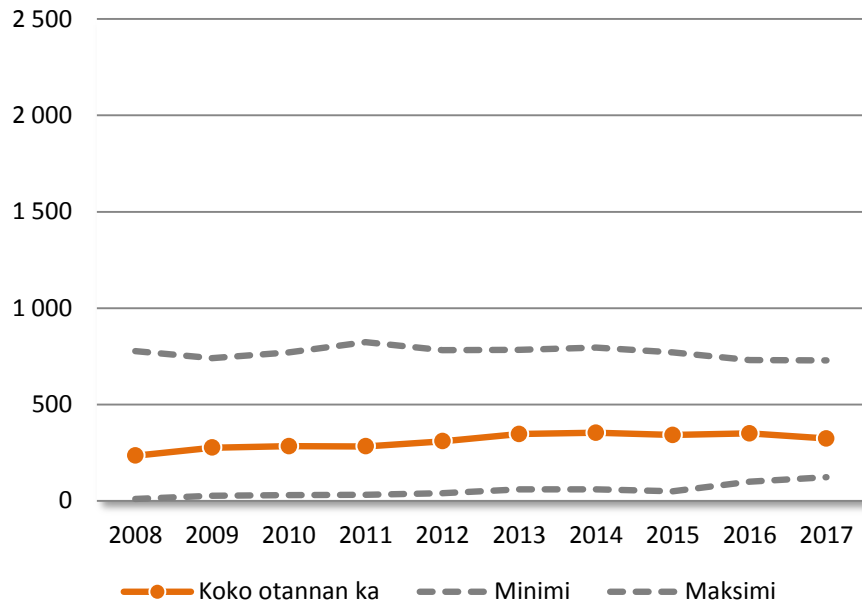
- Työntekijävaltaisissa organisaatioissa, joissa on tyypillisesti enemmän työhön liittyviä työtaturma- ja ammattitautiriskejä, myös maksut ovat keskimäärin korkeammat.
- Toimihenkilövaltaisissa organisaatioissa riskit liittyvät lähinnä työmatkoihin.

Työtaturmavakuutusmaksut
% palkkasummasta

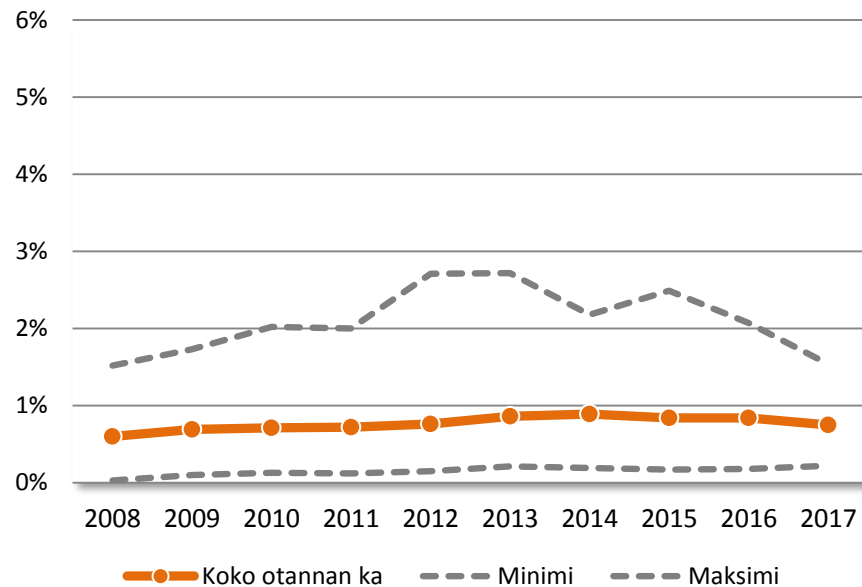

Työterveyden kustannus

Työterveyskustannus (oma osuus)
henkilötyövuotta kohti (€/HTV)

Työterveyskustannus (oma osuus)
% palkkasummasta

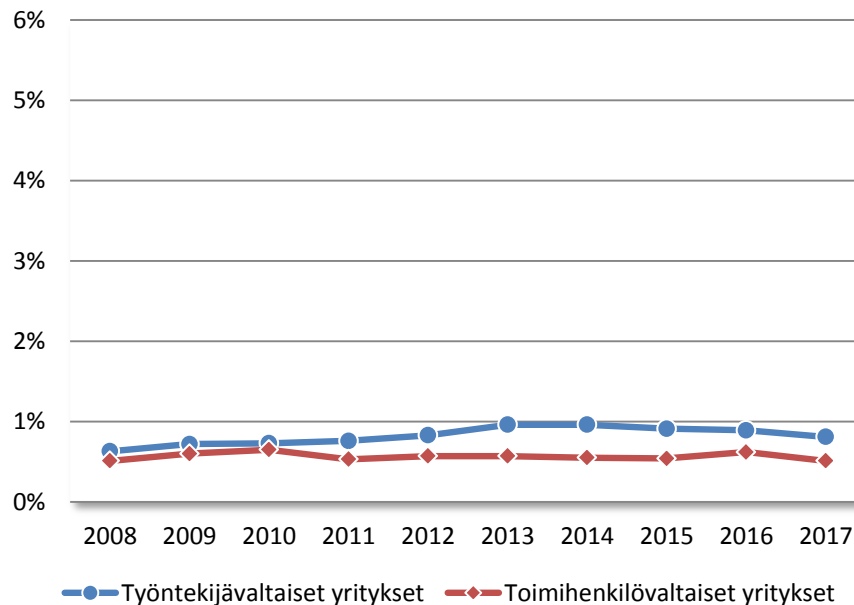

Työterveyskustannus on ollut nousujohteinen vuoteen 2014 asti, jonka jälkeen keskimääräiset kokonaiskustannukset ovat laskeneet hieman.

Työterveyden kustannus

- Työterveyskustannukset ovat keskimäärin olleet hieman korkeammat työntekijävaltaisissa organisaatioissa
- Molemmissa organisaatiotyypeissä on havaittavissa kustannusten hienoista laskua välillä 2016-2017.

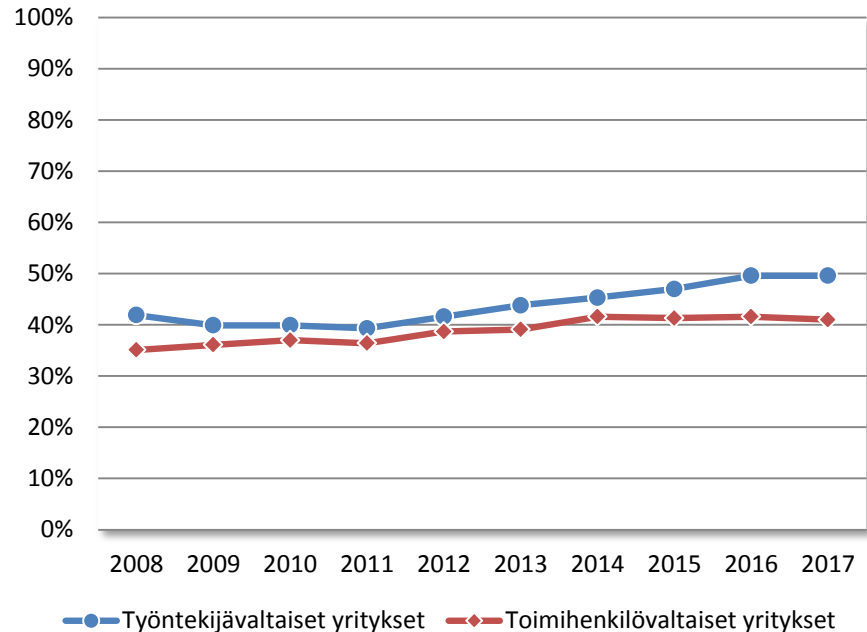
Työterveyskustannus (oma osuus)
% palkkasummasta

Työterveyskustannusten jakautuminen

- Työntekijävaltaisissa organisaatioissa, joissa altisteita (mm. kemikaalit, melu, yötyö) on tyypillisesti enemmän, tehdään keskimäärin enemmän lakisääteistä ennaltaehkäisevää toimintaa (korvausluokka 1).
- Toimihenkilövaltaisissa organisaatioissa sairaanhoidolliset palvelut (korvausluokka 2) saattavat olla puolestaan keskimäärin laajemmat kuin työntekijävaltaisissa.
- Molemmissa organisaatiotyypeissä ennaltaehkäisevän toiminnan osuus on kuitenkin kasvanut tarkastelujakson alkuvuosiin nähden.

KL 1* osuus kokonaiskustannuksista (%)

*Korvausluokka 1 = ennaltaehkäisevä toiminta
Korvausluokka 2 = sairaanhoitotoiminta

Keskeiset havainnot

- Yritysten tekemättömän työn kustannuksissa on nähtävissä suotuista kehitystä usean vuoden ajalta: Tekemättömän työn kustannukset ovat välillä 2008-2017 laskeneet otannan yrityksissä keskimäärin 1,13%-yksikköä palkkasummaan suhteutettuna tai n. 220€ / HTV.
 - Keskimääräinen työtaturmavakuutusmaksu ja työkyvyttömyysmaksu ovat tarkastelujakson aikana 2008-2017 laskeneet n. 30%. Myös sairauspoissaolot ovat laskeneet selvästi (noin 0,5 prosenttiyksikköä).
 - Työterveyshuoltopanostukset ovat kasvaneet vuoteen 2014 asti ja kääntyneet tämän jälkeen hienoiseen laskuun. Työterveyshuoltotoiminnan painopistettä on siirretty koko tarkastelujakson ajan aiempaa vahvemmin ennaltaehkäisevään toimintaan.
- Tulosten ääripää on lähestynyt toisiaan vuosi vuodelta lähinnä sen ansiosta, että otannan maksimitulokset ovat laskeneet merkittävästi. Vuoden 2017 tulosten perusteella minimitulokset ovat kuitenkin kasvaneet useilla tekemättömän työn kustannusmittareilla.
- Kokonaisaineistossa vuosina 2016-2017 välillä tekemättömän työn keskimääräiset kustannukset ovat kuitenkin kääntyneet nousuun. Osan noususta selittää aineiston yritysten vaihtuminen, mutta etenkin toimihenkilövaltaisissa organisaatioissa nousu on todellista (keskimäärin 0,4%-yksikköä palkkasummaan suhteutettuna).

→ Kehitys herättää kysymyksen siitä, onko kustannusten matalin taso jo saavutettu ja onko sitä ylipäätään mahdollista ylläpitää pitkällä aikajänteellä.

Tekemättömän työn kustannuksissa yhä merkittävää säästöpotentiaalia

- Tekemättömään työhön liittyy edelleen merkittävää säästöpotentiaalia. Mikäli Suomen julkisen ja yksityisen sektorin työnantajat saavuttaisivat vastaavan -1,13%-yksikön tuloskehityksen kuin otannan yritykset aikavälillä 2008-2017, tarkoittaisi tämä yhteensä **1,1 miljardin euron säästöä**.

Tekemättömän työn vuosikatsaus 2018

Keskisuurten yritysten aineisto 2015-2017

Tekemättömän työn vuosikatsauksen avainluvut – KESKISUURET YRITYKSET

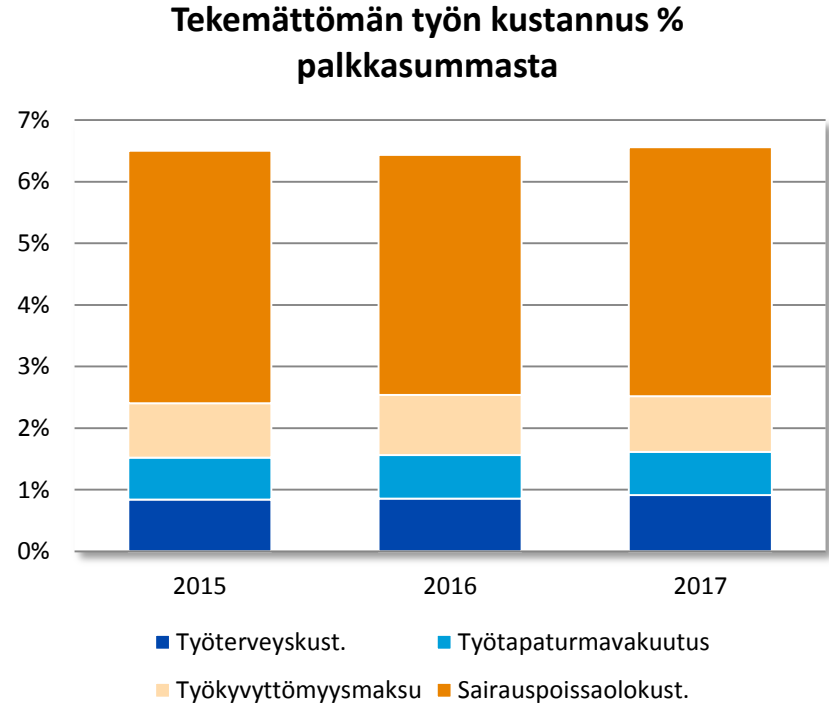
- Vuosikatsaus toteutettiin nyt **ensimmäistä kertaa myös pk-sektorin organisaatioille**
- Tänä vuonna tutkimukseen osallistui **31 yritystä ja organisaatiota**, jotka työllistivät vuonna 2017 yhteensä n. **5 500 henkilötyövuotta**.
 - Organisaatiot työllistivät keskimäärin 175 henkilötyövuotta ja kyse on pääasiassa keskisuurista organisaatioista.
 - Organisaatiot edustavat useita eri toimialoja (mm. palvelualat, teollisuus, asiantuntijaorganisaatiot)
- Tiedot kerättiin **vuosilta 2015-2017**

Tutkimuksen avainluvut

- Tekemättömän työn kustannus vuonna 2017 oli keskisuurissa yrityksissä
 - keskiarvoltaan **6,56%** palkkasummasta tai **2 865€/HTV**
 - ja vaihteluväliltään **1,0 % - 12,6 %** palkkasummasta tai **336 € – 5 153 €/HTV**
- Aineiston perusteella keskisuurten organisaatioiden keskimääräiset kustannukset olivat vuonna 2017 hieman korkeammat (0,17%-yksikköä tai 130€/HTV) kuin suurissa yrityksissä ja kustannusten vaihteluväli oli suurempi.

Tekemättömän työn kustannuskehitys

- Tekemättömän työn keskimääräiset kustannukset ovat olleet n. 6,5 % palkkasummasta otannan organisaatioissa tarkastelujakson 2015-2017 aikana

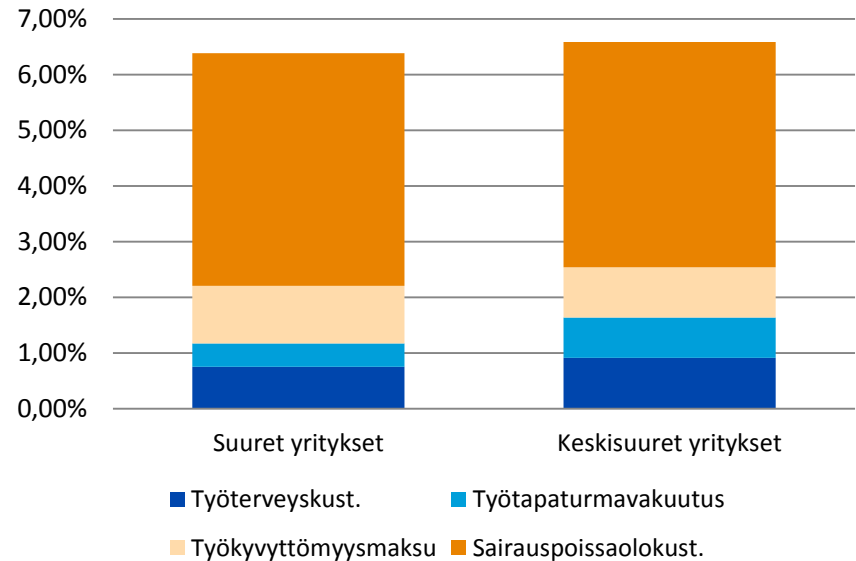

Suurten ja keskisuurten organisaatioiden tulosvertailu

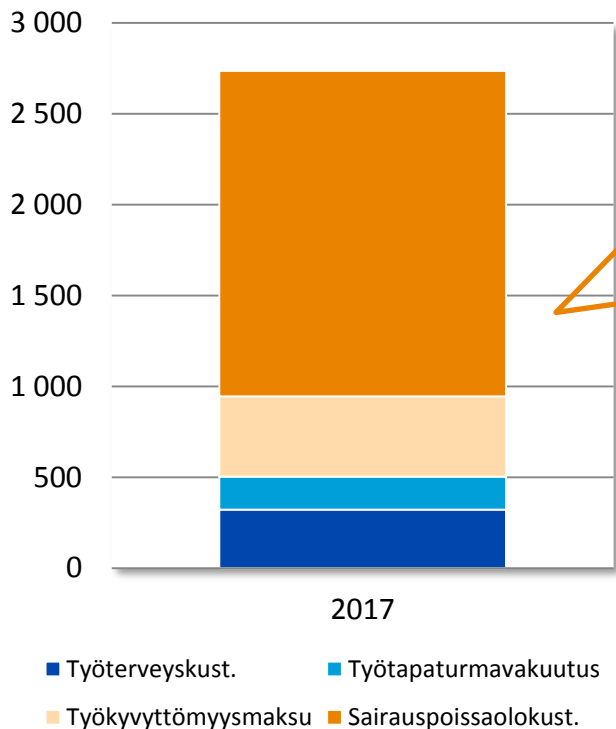
- Suurin kustannusero oli työtapaturmavakuutuksen maksussa, joka oli vuonna 2017 keskimäärin jopa lähes 70% korkeampi otannan keskimäärin yrityksissä kuin suuryrityksissä keskimäärin
- Työterveyspanostukset olivat hieman korkeammat keskimäärin organisaatioissa ja sairauspoissaolokustannukset ja työkyvyttömyysmaksut puolestaan hieman korkeammat suurissa organisaatioissa

→ Tekemättömästä työstä aiheutuu merkittäviä kustannuksia molemmissa kokoluokissa ja niitä kannattaa seurata

**Tekemättömän työn kustannus 2017
(% palkkasummasta)**

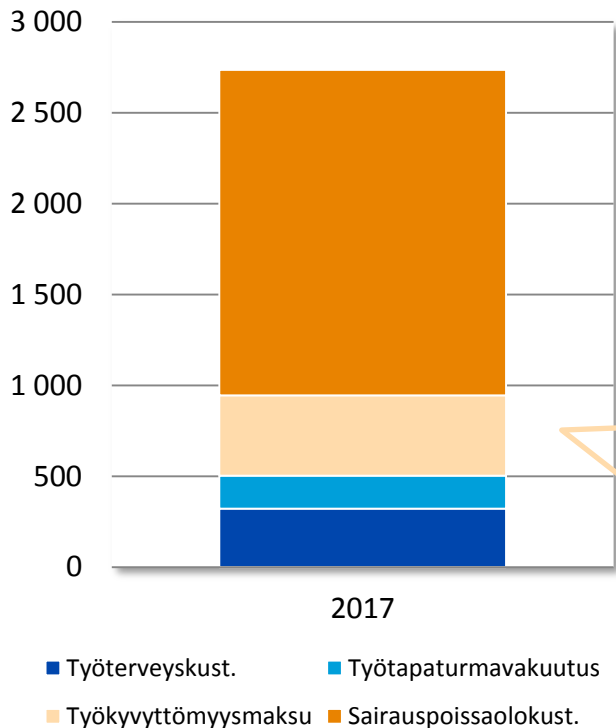
Mitä tehdä, jos organisaationi kustannukset ovat poikkeavan korkeat?

Mikäli sairauspoissaolot ovat poikkeavan korkeat, varmista ainakin seuraavat asiat:

- Varhaisen tuen malli on viety paperilta käytäntöön, ja työkalut tukevat sen toteuttamista
- Esimiestyö on laadukasta, ja esimiehet saavat tukea työhönsä
- Työyhteisön rakenteet ja toimintatavat tukevat työssä onnistumista koko työuran ajan
- Johto on sitoutunut henkilöstön työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistämiseen
- Tieto ohjaa toimintaa (esim. yksiköiden väliset vertailut sairauspoissaolojen diagnooseista ja pituusjakaumista)
- Yhteistyö työterveyden kanssa on tiivistä ja ennakoivaa
- Työkykyä ja työhön paluuta tukevat keinot (mm. työterveysneuvottelu, osasairauspäiväraha, korvaava työ, ammatillinen kuntoutus) ovat aktiivisesti käytössä

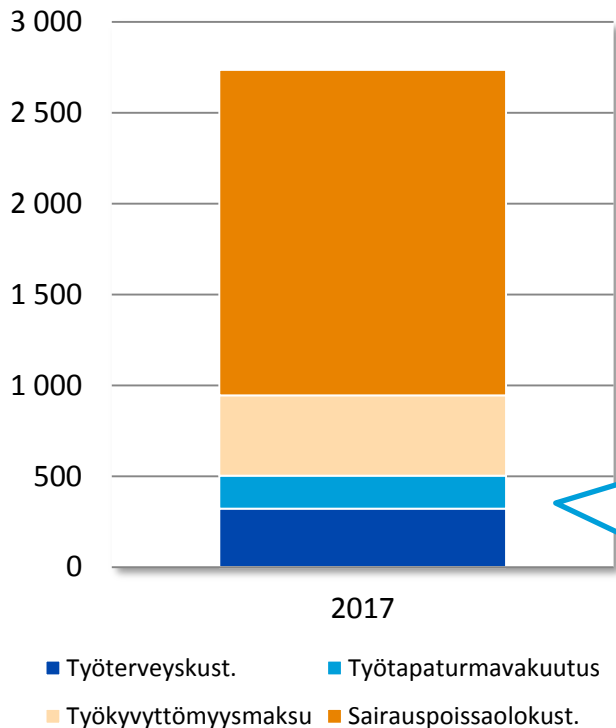
Mitä tehdä, jos organisaationi kustannukset ovat poikkeavan korkeat?

Mikäli työkyvyttömyysmaksu on poikkeuksellisen korkea, varmista ainakin seuraavat asiat:

- Osatyökykyisten työssä jatkamista tuetaan eri keinoin (mm. työjärjestelyt ja -joustot, työvälineet ja ergonomia, osasairauspäiväraha, kuntoutus)
- Esimiehet ovat tietoisia työkyvyttömyyden kustannuksista ja työnantajan käytössä olevista tukikeinoista
- Olemassa olevat rakenteet eivät estä osatyökykyisten sijoittumista eri työtehtäviin (esim. tiimien bonukset)
- Yhteistyö työterveyden ja eläkeyhtiön kanssa on tiivistä, ja sitä tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- Osatyökyvyttömyyseläke vaihtoehtona täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle

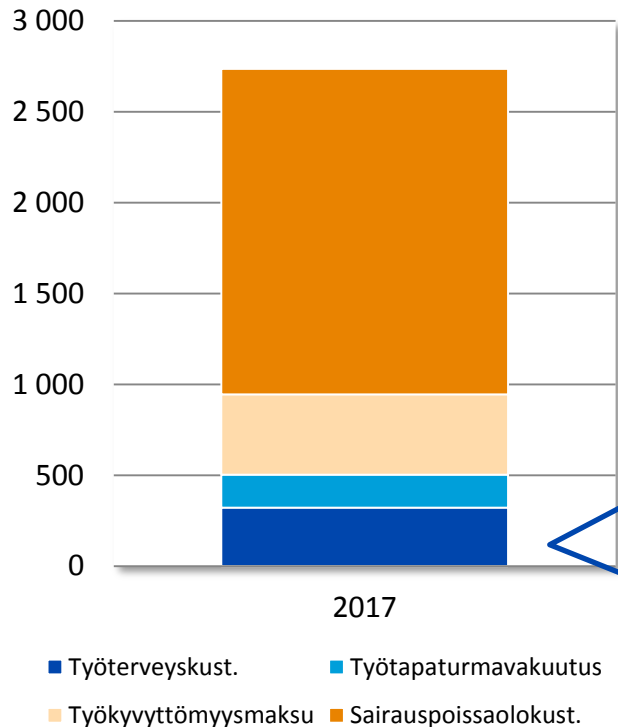
Mitä tehdä, jos organisaationi kustannukset ovat poikkeavan korkeat?

Mikäli työtapaturmavakuutusmaksu on poikkeuksellisen korkea, varmista ainakin seuraavat asiat:

- Työturvallisuus- ja työsuojelutyö on laadukasta ja aktiivista
- Henkilöstö tuntee ja noudattaa työturvallisuuteen liittyviä käytäntöjä ja osaa käyttää suojavälineitä
- Läheltä piti –tilanteet ja turvallisuuspoikkeamat raportoidaan ja tutkitaan huolellisesti, ja ne johtavat korjaaviin toimenpiteisiin
- Tieto ohjaa toimintaa (esim. vahinkomäärien, korvauspäivien, tapaturmataajuuksien seuranta ja vertailu)
- Hoitoketju on sujuva, ja työterveys kytketään tapauksen hoitoon henkilön työhön paluun tukemiseksi
- Valitun vakuutusmallin sopivuus organisaatiollesi

Mitä tehdä, jos organisaationi kustannukset ovat poikkeavan korkeat?

Mikäli työterveyshuoltokustannukset ovat poikkeuksellisen korkeat, varmista ainakin seuraavat asiat:

- Käytössä on sairauspoissaolojen omailmoituskäytäntö
- Työterveystoiminnan laajuus ja painopiste (ennaltaehkäisy vs sairaanhoito) ovat optimaalisia sinun organisaatiollesi
- Palveluita pystytään kohdentamaan niitä erityisesti tarvitseville

Mikäli työterveyshuoltokustannukset ovat poikkeuksellisen matalat, ja muut kustannukset korkeat, harkitse:

- Lisäpanostusten kohdentaminen sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden ennaltaehkäisyyn sekä työsuojeluun
- Yhteistyön tiivistäminen työterveyden kanssa